

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 5/2021

Aito läsnäolo, riittävä tiedon antaminen ja ohjaaminen korostuvat keskenmenon kokeneen kohtaamisessa

Koukkula Eveliina, Pirttimaa Mirka, Sorvisto Sofia, Rainto Satu

8.2.2021 ::

Ihmisen psyykinen hyvinvointi voi järkkäyä jonkin odottamattoman elämäntapahtuman, kuten keskenmenon seurauksena. Keskenmenon myötä konkretisoitunut lapsen menetys voi herättää voimakkaita tunteita riippumatta raskauden kestosta. Myös puoliso voi tarvita apua keskenmenon herättämien tunteiden kohtaamisessa ja niiden käsittelyssä. Keskenmenon surutyö ja tunteiden käsittely on tärkeää keskenmenon kokeneen psyykkisen hyvinvoinnin kannalta. Kätilön työssä keskenmenon jälkeinen hoito tulisi nojata kätilötyön periaatteisiin ja etiikkaan.

KUVA: AndisBilderwerkstatt/Pixabay.com

Keskenmeno – elämänsuuruinen menetys

Keskenmenolla tarkoitetaan raskauden spontaania keskeytymistä ennen raskausviikkoa 22 tai sitä, kun kuolleen sikiön paino on syntyessään alle 500 grammaa ^[1]. Kaikista diagnosoiduista raskauksista jopa 15 % päättyy keskenmenoon, ja niistä 80 % tapahtuu ennen raskausviikkoa 12 ^[2]. Huolimatta siitä, että keskenmeno on raskauskomplikaationa yleinen, se on suuri menetys lasta odottavalle naiselle ja perheelle. Keskenmenon kokeneen naisen ja hänen perheensä kohtaaminen keskittyy kättilön työssä tiedon antamiseen keskenmenoon johtaneista syistä, sen hoidosta ja tuleviin raskauksiin liittyvistä realiteeteista. ^[3]

"Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille" ^[4] on laadittu avuksi keskenmenon kokeneiden asiakkaiden hoitotyöhön Oulun alueen neuvoloihin. Tieto keskenmenon kokeneille suunnattuun oppaaseen on koottu opinnäytetyön tietoperustaa hyödyntäen. Opinnäytetyön tietoperusta on laadittu luotettavan näyttöön perustuvan tiedon pohjalta sekä kansallisesta että kansainvälisestä kirjallisuudesta ja tutkimuksista. Opinnäytetyöprojektin tarkoituksena oli suunnitella ja tuottaa keskenmenoa käsittelevä opas. Projektin tavoitteena oli tarjota ajantasaista ja luotettavaa tietoa keskenmenon kokeneiden asiakkaiden hoitotyöhön ohjauksen tueksi sekä edistää neuvoloiden seksuaali- ja lisääntymisterveystyötä.

Psyykinen tuki sensitiivisen ja intiimin kokemuksen keskellä

Keskenmenon jälkeisessä hoidossa ja potilaan surutyön läpikäymisen tukemisessa korostuu asiakkaan ammatillinen kohtaaminen. Koska keskenmeno on niin eettisesti kuin moralisestikin sensitiivinen ja intiimi kokemus, hienotunteisuus, empatia ja asiakkaan kuunteleminen ovat keskeinen osa hoitoalan ammattilaisen toimintaa. Lisäksi keskenmenosta toipuvan asiakkaan psyykkistä hyvinvointia edistää hoitoalan ammattilaisen aito läsnäolo, tuki, ohjaus sekä riittävän tiedon antaminen. ^[5]

Kansainvälisistä tutkimuksista ilmenee, että keskenmenon jälkeisessä hoidossa ja tuen tarjoamisessa on puutteita hoitohenkilökunnan taholta. Tiedon antaminen keskenmenoon johtaneista syistä, suruprosessin läpikäymisessä tukeminen sekä aito läsnäolo korostuvat keskenmenon jälkeisessä psyykkisessä tukemisessa. Koska tutkimuksissa ilmeni, että myös puoliset tarvitsevat psyykkistä tukea keskenmenosta selviytymiseen, "Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille" -oppaassa haluttiin ottaa huomioon myös puolison näkökulma.

Keskenmenon kokeneet naiset pitävät tärkeänä saada tietoa ja hyvää ohjausta hoitoalan ammattilaiselta sekä keskenmenon hetkellä että tapahtuneen jälkeen. Lisäksi hoitoalan ammattilaisen osoittama myötätunto ja ymmärrys keskenmenon kokeneita kohtaan koetaan hyväksi, mutta osa naisista kokee tällaisen tuen tarjonnan riittämättömäksi. ^[6] Puolisot kokevat turhautumista, epäonnistuneisuutta, syyllisyyttä ja avuttomuutta keskenmenon jälkeen. Tutkimusten mukaan puolisoille on ehtinyt jo raskauden aikana muodostua mielikuvia ja toiveita syntyvää lasta kohtaan, mikä aiheuttaa myös heissä menetyksen tunnetta keskenmenon jälkeen. ^[7] ^[8]

Yksinäisyys koskettaa keskenmenon kokenutta

Tutkimusten mukaan keskenmenolla on todettu olevan merkittävä vaikutus naisten sosiaaliseen elämään aiheuttaen yksinäisyyttä ja eristäytymistä. Osa keskenmenon kokeneista naisista kokee yksinjäämistä myös muiden raskaana olevien keskuudessa. Joissain tapauksissa keskenmenolla on koettu olleen myös positiivisia vaikutuksia parisuhteeseen muun muassa lähentämällä kumppaneiden välistä suhdetta. Toisaalta jotkut keskenmenon kokeneet naiset ovat pelänneet puolison jättävän heidät yksin keskenmenon aiheuttaneen kriisin vuoksi. Keskenmenon aiheuttama lohduttomuus vaikuttaa naisten sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja sitä kautta koettuun yksinäisyyteen. ^[6] ^[7] ^[8]

Kansainvälisten tutkimusten mukaan asiakkaan tukeminen keskenmenon jälkeen on puutteellista. Resurssien vajavaisuuden vuoksi aikaa keskustelulle keskenmenon jälkeisestä surusta ei ole tarjolla riittävästi. Kokemusten mukaan keskenmenon jälkeisen psyykkisen tuen sijaan otetaan usein pian puheeksi uuden raskauden suunnittelu suruprosessin ollessa vielä kesken. Tutkimuksista selvisi myös, että useimmiten puoliset kokevat surutyössään hyödylliseksi tuen saannin esimerkiksi oppaan muodossa. ^[6] ^[7] "Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille" vastaakin hyvin myös puolisoitten psyykkisen tuen tarpeeseen keskenmenon jälkeen.

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Koukkula, E., Pirttimaa, M. & Sorvisto, S. 2020. Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Oulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020120125435>

Lähteet

1. [^]Ulander, V-M., Mentula, M. & Nikander, E. 2019. Keskenmeno. Teoksessa J. Tapanainen, O. Heikinheimo & K. Mälikallio (toim.). Helsinki: Kustannus Oy Duodecim, 334–342.
2. [^]Ancker, T., Gebhardt, A., Andreassen, S. & Botond A. 2012. Tidig Förlustk: Kvinnors upplevelse av missfall. Vård i Norden 32 (1), 32–36.
3. [^]Äimälä, A-M. 2015. Verenvuoto raskauden aikana. Teoksessa U. Paananen, S. Pietiläinen, E, Raussi-Lehto, A-M, Äimälä (toim.). Kätilötyö – Raskaus, synnytys ja lapsivuodeaika. 6. uud. p. Helsinki: Otava, 451–458.
4. [^]Koukkula, E., Pirttimaa, M. & Sorvisto, S. 2020. Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hakupäivä 11.1.2021. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020120125435>
5. [^]Botha, E. & Ryttyläinen-Korhonen, K. 2016. Naisen hoitotyö. 1. p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
6. ^{^ abc}Abtowitzer, C. & Berglund, T. 2018. Föräldrars upplevelser av missfall. Hakupäivä 2.12.2020. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1275532/FULLTEXT01.pdf>
7. ^{^ abc}Due, C., Chiarolli, S. & W. Riggs, D. 2017. The impact of pregnancy loss on men's health and wellbeing: a systematic review. British Medical Journal of Pregnancy and Childbirth 17, 380. Hakupäivä 2.12.2020. <https://dx.doi.org/10.1186%2Fs12884-017-1560-9>
8. ^{^ ab}Jones, K., Robb, M., Murphy, S. & Davies, A. 2019. New understandings of fathers' experiences of grief and loss following stillbirth and neonatal death: A scoping review. Midwifery 79. Hakupäivä 2.12.2020. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2019.102531>

Metatiedot

Nimeke: Aito läsnäolo, riittävä tiedon antaminen ja ohjaaminen korostuvat keskenmenon kokeneen kohtaamisessa

Tekijä: Koukkula Eveliina; Pirttimaa Mirka; Sorvisto Sofia; Rainto Satu

Aihe, asiasanat: henkinen tuki, keskenmeno, lisääntymisterveys, surutyö

Tiivistelmä: Ihmisen psyykinen hyvinvointi voi järkkäyä jonkin odottamattoman elämäntapahtuman, kuten keskenmenon seurauksena. Keskenmenon myötä konkretisoitunut lapsen menetys voi herättää voimakkaita tunteita riippumatta raskauden kestosta. Myös mahdollinen puoliso voi tarvita apua keskenmenon herättämien tunteiden kohtaamisessa ja niiden käsittelyssä. Keskenmenon surutyö ja tunteiden käsittely on tärkeää psyykkisen hyvinvoinnin kannalta. Kätilön työssä keskenmenon jälkeinen hoito tulisi nojata kätilötyön periaatteisiin ja etiikkaan. Tutkimusten mukaan keskenmenon jälkeisessä hoidossa korostuu tiedon antaminen keskenmenoon johtaneista syistä, suruprosessissa tukeminen ja aito läsnäolo sekä keskenmenon kokeneen naisen että mahdollisen puolison kohdalla.

Artikkeli perustuu projektiluontoisesti toteutettuun toiminnalliseen opinnäytetyöhön "Elämänsuuruinen menetys. Opas keskenmenon kokeneille". Tämän toiminnallisen opinnäytetyöprojektin tarkoituksena oli suunnitella ja tuottaa keskenmenoa käsittelevä sähköinen opas, jota voidaan hyödyntää keskenmenon kokeneiden asiakkaiden hoitotyössä.

Oppaan näkökulma keskittyy keskenmenon kokeneen naisen tukemiseen, mutta siinä huomioidaan myös mahdollisen puolison psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen. Projektin tavoitteena oli tarjota ajantasaista ja luotettavaa tietoa keskenmenon kokeneiden asiakkaiden hoitotyöhön ohjauksen tueksi sekä edistää hoitoalan ammattilaisten seksuaali- ja lisääntymisterveyystyön toteuttamista.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2021-02-08

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202101262834>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Koukkula, E., Pirttimaa, M., Sorvisto, S. & Rainto, S. 2021. Aito läsnäolo, riittävä tiedon antaminen ja ohjaaminen korostuvat keskenmenon kokeneen kohtaamisessa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 5. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202101262834>.